

Jaarverslag 2013

SBF

samenwerkende
brancheorganisaties
filantropie

Jaarverslag 2013

Inhoudsopgave

WOORD VOORAF	2
1. ALGEMEEN	3
1.1. DOELSTELLING	3
1.2. OPRICHTING EN VESTIGINGSPLAATS.....	3
1.3. SAMENSTELLING BESTUUR	3
1.4. BUREAU	4
1.5. HUISVESTING.....	4
1.6. FINANCIËN	4
1.7. CONTACTGEGEVENS	5
2. BELANGENBEHARTIGING	6
2.1 OVERLEGORGANEN	6
2.2. WET- EN REGELGEVING	6
3. CONVENANT	12
3.1. AFSTEMMING	12
3.2. CONSULTATIE	12
3.3. ONDERZOEK	12
3.4. INNOVATIEVE FINANCIERINGSWIJZEN	13
3.5. VERDUURZAMING	13
3.6. LOKALE FONDSEN	13
3.7. VERGROTING REPRESENTATIVITEIT	14
3.8. VERANTWOORDING EN TOEZICHT	15
4. VALIDATIESTELSEL	16
4.1 PROJECTLEIDING VALIDATIESTELSEL FILANTROPIE	16
4.2 WERKGROEP PUBLIEKSBELANG FILANTROPIE	16
4.3 QUICK SCAN VALIDATIESTELSEL FILANTROPIE	17
4.4 GEDRAGSCODE	17
4.5 RAPPORT KEURMERKCRITERIA	18
4.6 CENTRAAL INFORMATIEPUNT FILANTROPIE	19
4.7 COMMISSIE DE JONG	19
4.8 AANDACHTSPUNTEN INVOERING VALIDATIESTELSEL FILANTROPIE.....	20
4.9 HORIZONTAAL TOEZICHT	20
5. BLIK OP DE TOEKOMST	21

Woord vooraf

Nederland is het land van het particulier initiatief. Tegenover een zich steeds verder terugtrekkende overheid staat een gestaag oprukkende sector filantropie. Het vermogen van onze sector bestaat bij de gratie van de immense persoonlijke en hartverwarmende inzet en financiële bijdragen van zo velen. Het in de SBF gestelde vertrouwen om de belangen van de sector filantropie ten opzichte van de overheid te behartigen, schept een grote verantwoordelijkheid. Het is een bijzondere eer en bovendien een waar genoegen om hieraan samen met mijn collega-bestuurders, bestuurders van de VFI, de FIN, het IF en het CIO, inhoud te geven.

Filantropie staat daarbij voor bijdragen in de vorm van geld, goederen en tijd (expertise), vrijwillig ter beschikking gesteld door individuen en organisaties, waarmee primair doelen van algemeen nut worden gesteund. De moderne filantropie bestrijkt het brede terrein van algemeen nut zoals het sociale domein, gezondheidszorg, kerk en levensbeschouwing, kunst en cultuur, natuur, onderwijs en onderzoek en sport en recreatie. De sector filantropie maakt onderdeel uit van de Nederlandse non-profitsector, maar onderscheidt zich hiervan op het punt van eigen financiële middelen.

Met behoud van ieders eigen identiteit en verantwoordelijkheid is het wenselijk dat de overheid en de sector filantropie in dialoog met elkaar de voorwaarden scheppen om de verschillende verantwoordelijkheden zo optimaal mogelijk te concretiseren. Dat is de reden waarom in 2011 afspraken met de overheid zijn gemaakt over het afstemmen van beleid, onderzoek en financiering. Samenwerking met behoud van zelfstandigheid.

De SBF heeft zich als koepelorganisatie in 2013 verder geconsolideerd. Uitwerking is gegeven aan de op 21 juni 2011 gesloten samenwerkingsconvenant met het kabinet. Als een van de uitvloeisels hiervan is een gezamenlijke visienotitie gepubliceerd over verantwoording door en toezicht op de sector filantropie. Op basis hiervan heeft het verslagjaar in het teken gestaan van de ontwikkeling van een validatiestelsel met als onderdelen één gedragscode, één keurmerk en één centraal informatiepunt voor de sector filantropie. Over dit en ander relevant beleid vond een intensieve afstemming plaats met de bewindspersonen, departementen, parlementariërs en andere belanghebbenden. Voor de komende jaren zal het convenant worden vernieuwd en voortgezet.

De SBF wil verdere belangrijke stappen zetten op weg naar een nog sterkere, resultaatgerichte en optimaal functionerende sector filantropie. De invoering van het validatiestelsel is daartoe een belangrijk middel dat de nodige inspanning van ons en onze achterban zal vergen. Dat geldt in het bijzonder voor de kerken die een bijzondere positie innemen.

Wij willen daarbij investeren in een nog hechtere samenwerking met de voor ons belangrijke politici, ambtenaren en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties. Alleen zo kunnen de toenemende rol en betekenis van de filantropie tot volle wasdom komen.

Dr. Steven R.A. van Eijck
Voorzitter

1. Algemeen

1.1 Doelstelling

De stichting heeft ten doel:

- het bevorderen van de maatschappelijke rol en betekenis van de filantropie binnen Nederland;
- een verdere professionalisering van de gehele sector door het verbeteren van de transparantie, effectiviteit, efficiency, integriteit en de betrouwbaarheid;
- het verbeteren van het vertrouwen, het draagvlak en de beeldvorming bij de maatschappij, de overheid, de politiek, het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties;
- het oprichten van, het samenwerken met, het voeren van de directie over andere instellingen en ondernemingen in welke rechtsvorm dan ook en al hetgeen met vorenstaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.

Daarnaast streeft de stichting naar het verbeteren van het onderlinge vertrouwen en het vermogen tot samenwerking tussen de (leden van de) deelnemende brancheorganisaties. Daardoor kunnen de belangen van de (leden van de) deelnemende brancheorganisaties effectiever en efficiënter worden behartigd. De stichting respecteert daarbij de zelfstandige positie van de in het CIO samenwerkende kerk- en geloofsgemeenschappen.

De stichting beoogt niet het maken van winst.

1.2 Oprichting en vestigingsplaats

De stichting is opgericht op 28 april 2011 en gevestigd te 's-Gravenhage. De stichting is op 4 mei 2011 ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 52655571.

De stichting is per 1 januari 2011 aangemerkt als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).

1.3 Samenstelling bestuur

Het bestuur van de stichting kwam in 2013 negenmaal bijeen. In het verslagjaar heeft zich geen wijziging in de samenstelling van het bestuur voorgedaan. Het bestuur was per 31 december 2013 als volgt samengesteld.

- Dr. S.R.A. (Steven) van Eijck, onafhankelijk voorzitter (sinds april 2011)
- Mr. J.C.G.M. (John) Bakker, secretaris/penningmeester, bestuurslid en lid van het moderamen van het Interkerkelijk Contact in Overheidszaken (sinds juni 2011);
- Dr. M.C.E. (Rien) van Gendt, vicevoorzitter, bestuurslid op voordracht de Vereniging van Fondsen in Nederland (sinds april 2011);
- Jhr. ir. J.J. (Jan Jaap) de Graeff, bestuurslid op voordracht van de VFI brancheorganisatie van goede doelen (sinds april 2012);
- Mevrouw drs. P.W.M. (Paula) Wiegers, bestuurslid op voordracht van het Instituut Fondsenwerving (sinds januari 2012).

Het bestuur bestaat uit een door het bestuur te bepalen aantal van ten minste vier en ten hoogste zeven bestuurders. Slechts natuurlijke personen kunnen worden benoemd tot bestuurder.

De voorzitter wordt in functie benoemd. Het bestuur kan uit zijn midden een vicevoorzitter, een secretaris en een penningmeester aanwijzen. De functies van secretaris en penningmeester kunnen door een en dezelfde persoon worden vervuld.

Iedere deelnemende brancheorganisatie wordt in de gelegenheid gesteld een bindende voordracht te doen voor één zetel in het bestuur. Slechts personen die tevens een bestuurlijke functie vervullen bij de desbetreffende deelnemende brancheorganisatie kunnen worden voorgedragen als bestuurder van de stichting, met uitzondering van de voorzitter. Daarnaast kan door het bestuur een lid van het moderamen van het Interkerkelijk Contact in Overheidszaken (CIO) als bestuurder worden benoemd.

De bestuurders die op bindende voordracht van een deelnemende brancheorganisatie zijn benoemd, worden benoemd voor de periode dat zij tevens een bestuurlijke functie vervullen bij de desbetreffende brancheorganisatie.

De stichting wordt vertegenwoordigd door het bestuur dan wel door twee gezamenlijk handelende bestuurders.

De bestuursleden ontvangen in hun hoedanigheid als bestuurslid geen vergoeding voor hun bestuurlijke werkzaamheden. De bestuursleden voldoen aan de integriteitseisen zoals deze voor ANBI's van toepassing zijn.

1.4 Bureau

In het verslagjaar was Ronald Zoutendijk in dienst als directeur met als hoofdtak de belangenbehartiging van de sector filantropie.

Hij werd daarin bijgestaan door Sefa Bekar (stagiair) en Susanne Sluyterman van Loo (vrijwilligster).

Voor het Project Validatiestelsel Filantropie waren Boris Franssen, Suzanne Kooij en Sylvie Roestenberg werkzaam.

Voor het Project Lokale Fondsen Nederland waren Monique van Bijsterveld, Daphne Grimmelikhuijsen en Tim Osorio Rodriguez werkzaam.

1.5 Huisvesting

In het verslagjaar kon de SBF gebruik maken van kantoorruimte in het pand van het CAOP, het kennis- en dienstencentrum op het gebied van arbeidszaken in het publieke domein, aan het Lange Voorhout in Den Haag. Deze accommodatie pal in het centrum van Den Haag is een gunstige uitvalbasis naar de departementen en het parlement.

1.6 Financiën

De SBF streeft naar de grootst mogelijke transparantie over de eigen financiën. In dat kader zal de jaarrekening van 2013, zodra deze gereed is, worden gepubliceerd op de SBF-website.

De jaarrekening zal worden gecontroleerd door een onafhankelijke accountant.

Vooruitlopend op de publicatie van de jaarstukken kan worden vermeld dat de begroting van de SBF voor 2013 € 286.028 bedroeg. De reguliere bijdrage van de deelnemende brancheorganisaties bedroeg € 140.000. Van dit bedrag werd 49% gefinancierd door de VFI en 17% door elk van de andere SBF-partners (FIN, CIO, IF). Voorts was een subsidie van het Ministerie van Veiligheid en Justitie ad. € 106.478 begroot, alsmede een bijdrage van een vermogensfonds ad. € 48.667.

1.7 Contactgegevens

Bezoekadres

Lange Voorhout 13, Den Haag

Postadres

Postbus 556, 2501 CN 's-GRAVENHAGE

Website www.sbf-filantropie.nl

E-mail info@sbf-filantropie.nl

2. Belangenbehartiging

De SBF heeft een intensief jaar achter de rug op het terrein van belangenbehartiging. Dit doet de SBF door het voeren van een structurele dialoog met bewindspersonen, volksvertegenwoordigers, ambtenaren en op andere functionarissen die werkzaam zijn in en voor de publieke sector.

De belangenbehartiging is gericht op het ruimte geven aan de sector filantropie en het terugdringen van belemmeringen voor deze sector.

Belangrijke resultaten van de belangenbehartiging zijn dat er bij de totstandkoming van wet- en regelgeving rekening wordt gehouden met de differentiatie in de filantropische sector. Dit geldt in het bijzonder voor het onderscheid tussen fondsenwervende instellingen, vermogensfondsen en kerkelijke instellingen. Zowel bij het ontwerpen van het validatiestelsel als bij de regelgeving omtrent de publicatieplicht is recht gedaan aan dit onderscheid.

Overige resultaten worden in dit hoofdstuk beschreven onder de desbetreffende wetgevingstrajecten.

2.1 Overlegorganen

In het kader van de belangenbehartiging door de SBF wordt onder andere geparticipeerd in de volgende overlegorganen:

- Bestuurlijk Overleg Filantropie;
- Ambtelijk Overleg Filantropie;
- Projectgroep Validatiestelsel Filantropie;
- Klankbordgroep gedragscode;
- Klankbordgroep keurmerk;
- Klankbordgroep centraal informatiepunt filantropie;
- Uitvoeringsoverleg Belastingdienst;
- Wetgevingsoverleg Ministerie van Financiën;
- Campagneteam Geefcultuur;
- Fiscalistenoverleg;
- Goededoelenplatform;
- Overleg met sectorspecifieke brancheorganisaties in de filantropie;
- Stuurgroep Centraal Informatiepunt Filantropie;
- Stuurgroep Lokale Fondsen Nederland.

2.1 Wet- en regelgeving

In het verslagjaar heeft de belangenbehartiging zich in het bijzonder gericht op een aantal wetgevingstrajecten.

2.1.1 Aanpassingswet Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (semi)publieke sector

Met de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) worden de inkomens van topfunctionarissen in deze sectoren gemaximeerd.

Mede op instigatie van de SBF heeft de Minister van BZK de Eerste Kamer toegezegd dat er wordt gewerkt aan reparatiewetgeving, waarin ANBI's worden uitgezonderd van deze wet, aangezien verreweg de meeste privaatrechtelijke ANBI's op grond van de criteria van de commissie-Dijkstal niet tot de semipublieke sector kunnen worden gerekend.

In het verslagjaar is bij de Tweede Kamer een Aanpassingswet ingediend om de reikwijdte van de WNT in bovengenoemde zin aan te passen.

2.1.2 Bel-niet-aan-register

De SBF heeft in het verslagjaar gepleit tegen het voorstel van sommige maatschappelijke organisaties, zoals de Vereniging Eigen Huis, het Bel-me-niet-register aan te scherpen en een Bel-niet-aan-register in te voeren.

Het is voor de kwaliteit van onze samenleving van het grootste belang dat er in de komende jaren voldoende ruimte voor maatschappelijke organisaties bestaat om steun aan diezelfde samenleving te vragen. Dat betekent dat er voldoende kanalen moeten zijn om voor werving van donateurs, vrijwilligers en giften. Een Bel-niet-aan-register is daarmee in strijd. Met de komst van het Bel-me-niet-register in 2009 zijn de mogelijkheden om in contact te komen met nieuwe donateurs al drastisch afgenomen. De instelling van een Bel-niet-aan-register zou de ruimte voor verwerving van steun nog verder beperken en staat dan ook haaks op het streven naar een participatiesamenleving met meer ruimte voor geven. Afgezien van de enorme rompslomp om een dergelijk register op te zetten, registratie aan te bieden, gegevens te beheren en gebruikers aan weer nieuwe regels te binden, is de handhaafbaarheid van een nieuw register een groot vraagteken. Daarnaast zijn er op dit moment voldoende mogelijkheden voor burgers om zichtbaar te maken dat men aan de deur niet gevraagd wil worden.

De Minister van Economische Zaken heeft zich tot tevredenheid van de SBF mede op basis van onze argumenten gedistantieerd van het voorstel.

2.1.3 Belastingplan 2014

Op 1 januari 2012 vond de invoering van de zogenaamde Geefwet plaats. De onder stoom en kokend water tot stand gekomen Geefwet werd in een SBF-persbericht gekwalificeerd als 'een stap in de goede richting'. Enerzijds met niet geringe fiscale voordelen, zoals ruimere commerciële mogelijkheden, een verhoging van de winstdrempel in de Vennootschapsbelasting (Vpb), een verruiming van de giftenaftrek in de Vpb en extra giftenaftrek aan culturele instellingen. Maar anderzijds ook een wet met minder gunstige effecten zoals de afschaffing van de mogelijkheid voor BV's om hun winst, volledig vrij van belasting, te schenken aan een ANBI (opgenomen in het Belastingplan 2012). Ofschoon de Staatssecretaris van Financiën hiermee beoogt misbruik tegen te gaan, pakt dit onvoordelig uit voor een flink aantal vermogensfondsen dat al jaren gebruik maakt van deze constructie. De SBF heeft daarom ook in 2013 bepleit deze maatregel in te trekken. Tot op heden heeft dat niet tot het gewenste resultaat geleid.

In de overige financiële maatregelen bij het Belastingplan 2014 is vastgelegd dat met ingang van 1 januari 2014 bij ministeriële regeling regels worden gesteld met betrekking tot gegevens, die openbaar worden gemaakt, evenals met betrekking tot de wijze waarop deze gegevens openbaar worden gemaakt.

Deze wijziging vloeit voort uit de tussen de overheid en de SBF gemaakte afspraken, zoals vastgelegd in de eerdergenoemde visienotitie. Onderdeel van de visie is dat ANBI's transparant moeten zijn over hun handelen ten opzichte van de samenleving en daarom diverse gegevens, waaronder financiële, digitaal ter beschikking stellen van het publiek. Hiermee wordt mede uitvoering gegeven aan de bij de behandeling van de Geefwet aangenomen motie van de leden Omtzigt en Van Vliet over informatie die de ANBI's openbaar moeten maken. Het betreft de volgende gegevens:

- de naam van de instelling;
- het RSIN of fiscaal nummer;
- het post- of bezoekadres, dan wel het telefoonnummer, dan wel het e-mailadres van de instelling;
- de doelstelling volgens de regelgeving van de instelling;
- de hoofdlijnen van het actuele beleidsplan;
- de bestuursamenstelling, het beloningsbeleid van de instelling en de namen van de bestuurders, met uitzondering van de namen van bestuurders van kerkgenootschappen en de namen van bestuurders waarvoor de inspecteur op verzoek van de instelling ontheffing verleent omdat is aangetoond dat publicatie van deze namen een reëel gevaar oplevert voor de persoonlijke veiligheid van deze bestuurders of van hun familieleden;
- een actueel verslag van de uitgeoefende activiteit of activiteiten van de instelling;
- een samenvatting van de balans en de staat van baten en lasten, met toelichting, van de instelling dan wel, indien het instellingen betreft die niet actief geld of goederen werven onder derden en die het aan hen ter beschikking staande vermogen of de opbrengsten daarvan uitsluitend of nagenoeg uitsluitend besteden ten behoeve van hun doelstelling (zuivere vermogensfondsen) of indien het kerkgenootschappen betreft, de verkorte staat van baten en lasten en een overzicht van de voorgenomen bestedingen, met toelichting.

Met de in de SBF samenwerkende brancheorganisaties is overeengekomen dat de wettelijk verplichte gegevens van hun leden worden gepubliceerd op hun websites. Wat betreft de kerkgenootschappen is afgesproken dat zij geleidelijk toewerken naar een lager aggregatieniveau voor wat betreft de te publiceren gegevens van kerkelijke ANBI's.

In de overige financiële maatregelen bij het Belastingplan 2014 zijn voorts de volgende maatregelen voor ANBI's genomen.

- Mede dankzij de pleitbezorging van de SBF worden periodieke giften met ingang van 1 januari 2014 ook voor aftrek in aanmerking genomen indien zij berusten op een bij onderhandse akte van schenking aangegane verplichting om de uitkeringen of verstrekkingen gedurende vijf of meer jaren ten minste jaarlijks uit te keren en niet langer slechts indien zij berusten op een bij notariële akte van schenking aangegane verplichting.
- De ANBI-status wordt met ingang van 1 januari 2014 geweigerd of ontnomen indien de instelling, een bestuurder van die instelling, een persoon die feitelijk leiding geeft aan die instelling, of een voor die instelling gezichtsbepalende persoon door een Nederlandse rechter onherroepelijk is veroordeeld wegens het opzettelijk plegen van een misdrijf als bedoeld in artikel 67, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering, mits het misdrijf is gepleegd in de hoedanigheid van bestuurder, feitelijk leidinggevende of gezichtsbepalende persoon van de instelling, nog geen vier

kalenderjaren zijn verstreken sinds de veroordeling, en het misdrijf gezien zijn aard of de samenhang met andere door de ANBI of genoemde personen begane misdrijven, een ernstige inbreuk op de rechtsorde oplevert en sprake is van een gevaar voor herhaling.

Door pleitbezorging van de SBF en andere organisaties is het oorspronkelijke voorstel van de regering door middel van een door de Tweede Kamer aangenomen amendement zodanig gewijzigd dat daarmee is voorkomen dat de proportionaliteit van deze maatregel uit het oog zou worden verloren.

2.1.4 Europese stichting

De SBF heeft meerdere malen aandacht gevraagd bij het ministerie van Veiligheid en Justitie voor het door het *European Economic and Social Committee* (EESC) gesteunde initiatief om te komen tot Europese regels voor stichtingen. Hierdoor wordt het immers gemakkelijker om eenduidige afspraken te maken over grensoverschrijdende zaken waar ANBI's mee te maken krijgen. Tot op heden blijkt er echter onvoldoende steun zowel in Nederland als in andere Europese landen om op korte termijn hier mee verder te kunnen gaan. In overleg met een van onze Europese lobby-organisaties, de European Foundation Centre, zal ook de komende jaren worden gepleit voor het initiatief.

2.1.5 Giftenaftrek

In het verslagjaar bracht de Commissie Inkomstenbelasting en Toeslagen (ook wel de Commissie Van Dijkhuizen genoemd) haar eindrapport '*Naar een activerender belastingstelsel*' uit. Hierin wordt onder andere geadviseerd de giftenaftrek voor goede doelen af te schaffen omwille van de eenvoud van een voorgevulde belastingaangifte.

Met dit belastingtechnische voorstel van de Commissie Van Dijkhuizen wordt volledig voorbij gegaan aan het belang van een vitaal maatschappelijk middenveld. Een samenleving waarin vrijwilligers, goedbedoelenorganisaties, kerkelijke instellingen en vermogensfondsen een activerende en verbindende rol spelen.

Op de door de Commissie Van Dijkhuizen genoemde evaluatie en de methoden die daarbij zijn gebruikt is zeer gefundeerde kritiek geuit door professor Bekkers (VU) in het Weekblad voor Fiscaal Recht. Professor Hemels (EUR) spreekt van een doelredenering door het Ministerie van Financiën, waarbij het ministerie zelf de evaluatie heeft opgesteld.

Ook de SBF bestrijdt de conclusie van de commissie. Uit nationaal en internationaal onderzoek blijkt dat geefgedrag sterk afhankelijk is van de mogelijkheid van belastingaftrek. De SBF heeft echter vooral fundamentele bezwaren tegen de redenering van de Commissie, die stoelt op de gedachte dat de huidige fiscaliteit een gunstregeling is. Anders dan de Commissie Van Dijkhuizen stelt, wordt geen recht gedaan aan de rechtvaardiging van de giftenaftrek door deze te beschrijven als een gunstregeling: het doel van de giftenaftrek is om schenkingen te bevorderen. In het internationale domein van ontwikkelde democratieën worden fiscale faciliteiten voor filantropische instellingen verklaard vanuit het beginsel van pluraliteit. Omdat de overheid geen monopolie heeft op algemeen nuttige activiteiten, dient zij zich neutraal op te stellen ten opzichte van private algemeen nuttige activiteiten (te definiëren door de wetgever). Dat is dé rechtvaardiging van de aparte fiscale positie die filantropische instellingen in de samenleving hebben, die overeenkomt met hun functie in de samenleving.

De SBF heeft in het verslagjaar hierover een persbericht doen uitgaan. Hierin wordt gesteld dat de giftenaftrek niet alleen een materiële waarde heeft waarvan de efficiëntie berekend kan worden.

Hij heeft ook een symbolische waarde. De overheid laat ermee zien dat zij het particulier initiatief waardeert als belangrijke sector in het publieke domein. De inzet van particulier initiatief is heel hard nodig. Wanneer de politiek vraagt om meer verantwoordelijkheid van burgers in reactie op een kleinere overheid is het afschaffen van de giftenaftrek het verkeerde signaal. De samenleving wil graag een helpende hand bieden in een tijd van crisis waarin de overheid moet terugtreden en tal van taken afstoot en subsidies afschaft. De sector filantropie omvat 55.000 kleine en grote algemeen nut beogende instellingen met een inzet van circa 5 miljoen vrijwilligers, onder wie 1,5 miljoen mantelzorgers, en € 4,7 miljard aan giften. Een commissie die daar geen oog voor heeft, hecht niet aan een vitale samenleving.

Afschaffing van de giftenaftrek zou de prille relatie tussen de overheid en de sector filantropie ernstig verstoren. Het voorstel staat volledig haaks op de ingezette lijn van het op 21 juni 2011 getekende convenant *'Ruimte voor geven'*, waarin de regering en de sector filantropie de handen ineen hebben geslagen.

Het kabinet zal omstreeks april 2014 met een standpunt komen over het rapport. De SBF zal met verve blijven pleiten voor het behoud van de giftenaftrek.

2.1.6 Kansspelen

De loterijen dragen per jaar circa € 770 miljoen bij aan de samenleving, via kansspelbelasting en afdracht aan goededoelenorganisaties. Van elke ingelegde euro in Nederlandse loterijen komt gemiddeld € 0,38 ten goede aan de samenleving. Voor duizenden maatschappelijke initiatieven, groot en klein, op het vlak van sport, cultuur, welzijn, gezondheid, sociale cohesie, internationale samenwerking, natuur en milieu, is deze steun onmisbaar.

Er is sprake van een groeiend ongereguleerd aanbod van online kansspelen. Dit maakt regulering van de online kansspelen noodzakelijk en vraagt om nieuwe wetgeving waarin rekening wordt gehouden met het belang van een hogere afdracht aan goededoelenorganisaties, het bestrijden van criminaliteit en fraude, het beschermen van de consument en het voorkomen en bestrijden van problematisch spelgedrag of verslaving.

De SBF participeert in het Goededoelenplatform. Dit platform is een door dr. A. Rinnooy Kan voorgezeten platform, dat opkomt voor het gezamenlijk belang van alle ANBI's die gesteund worden door de goededoelenloterijen. De SBF is pleitbezorger voor een groter aandeel van de afdrachten voor goede doelen van zowel de offline als online kansspelen. De SBF volgt om die reden nauwgezet de kabinetsplannen om de kansspelmarkt te liberaliseren en voert hierin een krachtige lobby voor de sector filantropie.

In het verslagjaar heeft de SBF een persbericht uitgebracht naar aanleiding van het wetsvoorstel *'Kansspelen op afstand'* van het kabinet. De SBF heeft te kennen gegeven dat een van de pijlers van het kansspelbeleid, naast het voorkomen van gokverslaving, moet zijn het versterken van de kwaliteit van de samenleving door duurzame financiering van goededoelenorganisaties.

Daarom heeft de SBF het volgende bepleit.

- Stel een effectrapportage op om vooraf te kunnen beoordelen welke kansen en bedreigingen een eventuele uitvoering van het wetsvoorstel voor de goededoelenloterijen met zich meebrengen.

- Stel de huidige legale loterijen die werven voor een specifiek goed doel in staat ook online loterijen te organiseren en creëer een gelijkwaardige startpositie tussen de legale en nu nog illegale loterijen.
- Corrigeer de opbrengst van de kansspelbelasting in het regeerakkoord, zodat verlaging van de vrijstelling voor de kansspelbelasting offline van € 454 naar € 250 niet langer nodig is. Deze financiële dekking is niet duurzaam en treft kleine gemeenschappen in het hart; denk aan de loterij voor de harmonie, de voetbalvereniging of de fanfare.
- Zorg voor vergunningsvoorschriften die ertoe bijdragen dat er meer opbrengsten zijn voor binnenlandse goededoelenorganisaties.
- Geef de huidige goededoelenloterijen meer zekerheid door langlopende loterijvergunningen.
- Reguleer online en offline kansspelen gelijktijdig. Geen gefaseerde aanpak.
- Hanteer een gelijk tarief aan kansspelbelasting voor online en offline kansspelen.
- Zet sterker in op strafrechtelijke handhaving van illegale kansspelen.

Het spreekt voor zich dat deze lobby in 2014 wordt voortgezet.

2.1.7 Publicatieplicht stichtingen en ANBI's in het Handelsregister

De Minister van Veiligheid en Justitie is van mening dat ter versterking van de preventieve en repressieve mogelijkheden met betrekking tot het misbruik van stichtingen, alsmede verenigingen met een ANBI-status, het nodig is dat de informatiepositie omtrent gegevens over deze organisaties structureel verder wordt verbeterd.

Daarbij is onder meer te kennen gegeven dat stichtingen, die op grond van artikel 10 lid 2 van boek 2 BW verplicht zijn de balans en staat van baten en lasten op te maken, evenals stichtingen en verenigingen die ANBI zijn, zullen worden verplicht die stukken bij de Kamer van Koophandel te deponeren.

In het verslagjaar is hiervoor nog geen wetsvoorstel ingediend.

2.1.8 Regeling intrekking btw-vrijstelling fondsenwervende instellingen

De Staatssecretaris van Financiën heeft in 2007 bij beleidsbesluit goedgekeurd dat verenigingen en instellingen waarvan de primaire activiteiten plaatsvinden op sociaal, recreatief of cultureel terrein zijn vrijgesteld van de heffing van omzetbelasting. Dat geldt vervolgens ook voor organisaties die fondsenwervende activiteiten verrichten voor deze verenigingen en instellingen. Naar de mening van de Europese Commissie komt dit besluit echter niet overeen met de Europese btw-richtlijn. Daarom was de staatssecretaris van Financiën genoodzaakt om het beleidsbesluit van 2007 aan te passen.

De SBF heeft in het verslagjaar overleg gevoerd met het ministerie om te voorkomen dat organisaties zoals kerken en buurtverenigingen voor hun fondswervende activiteiten met ingang van 1 januari 2012 btw verschuldigd zijn. Immers, indien kerken in de btw-heffing zouden worden betrokken zou dit ernstige verzwaring van de administratieve lasten tot gevolg hebben en geen opbrengsten voor het Ministerie genereren. De staatssecretaris bleek bereid om bij een herziening van de huidige kleineondernemingsregeling tot een oplossing te komen, bijvoorbeeld in de vorm van een omzetvrijstelling. In het verslagjaar is daar nog geen gevolg aan gegeven.

3. Convenant

Op 21 juni 2011 ondertekenden de Rijksoverheid en de SBF het convenant 'Ruimte voor Geven' met daarin afspraken over de onderlinge samenwerking. Een uniek moment in de Nederlandse geschiedenis. Tot voor kort opereerden beide partijen voornamelijk naast elkaar en vond er nauwelijks samenwerking plaats. Het convenant werd namens de overheid ondertekend door minister-president Rutte en staatssecretaris Teeven van Veiligheid en Justitie. De SBF werd vertegenwoordigd door de voorzitter en bestuursleden van de aangesloten brancheorganisaties.

In het verslagjaar zijn flinke vorderingen gemaakt met de acht in het convenant opgenomen projecten. Een aantal projecten is afgerond; andere projecten zullen in de komende jaren worden voortgezet. Hiertoe zal het huidige convenant, dat afloopt ultimo 2013, per 1 januari 2014 voor een periode van 2½ jaar worden vernieuwd. De zelfstandige positie van de in het CIO samenwerkende kerk- en geloofsgemeenschappen zal daarbij worden gerespecteerd.

3.1 Afstemming

In de afgelopen tijd is met een aantal ministeries een afstemmingsoverleg van de grond gekomen over specifieke beleidsterreinen. In plaats van aan te vangen met de opstelling van een deelconvenant, is gekozen voor het van onderaf ontwikkelen van een gezamenlijke agenda.

Daarbij moet niet uit het oog worden verloren dat op diverse terreinen al sprake is van afstemmingsoverleg met een of meer brancheorganisaties.

3.2 Consultatie

Zowel m.b.t. wet- en regelgeving als uitvoering wordt de SBF regelmatig geconsulteerd. Zie hiervoor paragraaf 2.2.

3.3 Onderzoek

Geven in Nederland is een van de belangrijkste onderzoeksprojecten van de werkgroep Filantropische Studies van de Vrije Universiteit. Sinds 1995 wordt het geefgedrag van huishoudens, individuen, fondsen, bedrijven en goededoelenloterijen elke twee jaar in kaart gebracht en samengevoegd tot een macro-economisch overzicht. Het gaat dan niet alleen om bijdragen in de vorm van geld en goederen, maar Nederlanders geven ook tijd en inzet in de vorm van vrijwilligerswerk op vele maatschappelijke terreinen. Geven in Nederland onderscheidt acht goede doelen: (1) kerk en levensbeschouwing (religie), (2) gezondheid, (3) internationale hulp, (4) milieu, natuur en dierenbescherming, (5) onderwijs en onderzoek, (6) cultuur, (7) sport en recreatie en (8) maatschappelijke en sociale doelen.

De werkgroep Filantropische Studies brengt de resultaten van het onderzoek tweejaarlijks uit in het boek 'Geven in Nederland'. Deze publicatie is bestemd voor al diegenen die beleidsmatig of wetenschappelijk geïnteresseerd zijn in de snel groeiende sector filantropie. Inmiddels zijn er negen edities van het boek verschenen. Daarnaast worden de data van het Geven in Nederland onderzoek gebruikt voor andere nationale en internationale wetenschappelijke en maatschappelijke publicaties. Het onderzoek 'Geven in Nederland' over 2011 is in 2013 gereed gekomen.

3.4 Innovatieve financieringswijzen

In de zomer van 2010 is GreenWish gestart met het project 'Nieuwe verdienmodellen voor maatschappelijk initiatief'. Aanleiding was de constatering dat veel maatschappelijke initiatieven na een geslaagde start – dikwijls met behulp van (project)subsidie – alsnog stranden door geldgebrek. Eerst is geïnventariseerd welke verdienmodellen en vormen van financiering er in dit veld in ontwikkeling waren en hoe die aansloten bij de behoefte van maatschappelijke initiatieven. Naast eigen onderzoek zijn een tweetal *quick scans* uitgevoerd door studenten van de minor Fundraising, Grantmaking & Sponsoring van Hogeschool Windesheim. Maar het belangrijkste was het volgen van en meewerken aan een aantal praktijkexperimenten op het gebied van:

- *Crowdfunding*;
- Nieuwe coöperaties;
- Complementaire munteenheid;
- Revolverende fondsen;
- Fondsen voor sociaal ondernemers.

Het eindrapport '*Nieuwe Verdienmodellen voor maatschappelijke initiatieven*' is in 2012 gepubliceerd.

3.5 Verduurzaming

Jaarlijks starten honderden projecten met een tijdelijke subsidie. Deze projecten verdwijnen weer zodra de financiering stopt. Ook de effectieve projecten. Via het experiment 'Aanpak van de projectencarrousel' zijn criteria ontwikkeld om effectieve projecten te verduurzamen.

Uit het experiment is gebleken dat er vier criteria zijn om een effectief project te herkennen:

- De resultaten en effectiviteit van het project worden gemeten.
- Het project hanteert een integrale aanpak waarbij de gebruiker/cliënt centraal staat.
- Het project is onderdeel van een vitale coalitie van partners.
- Het project wordt geleid door een ondernemend persoon.

Voor het verduurzamen is vervolgens nodig dat de partijen die door het project geld ontvangen ook investeren in het project. Bijvoorbeeld door geld of personele inbreng. Alleen zo kan een duurzaam ondernemingsmodel tot stand komen.

Wanneer succesvolle projecten kansrijk willen blijven, moeten ze ook obstakels overwinnen. Zoals:

- effecten die moeilijk uit te drukken zijn in cijfers;
- verkokering van geldstromen;
- het nieuw-voor-oud principe;
- stakeholderscarrousel.

De eindpublicatie van het experiment, genaamd '*De rem op de projectencarrousel. Geleerde lessen in 2010 en 2011*' is in 2012 gepubliceerd. De auteurs hebben hun publicatie gepresenteerd op diverse congressen.

3.6 Lokale fondsen

Mensen en bedrijven zijn op zoek naar een doel waar ze echte betrokkenheid bij voelen. Er is een groei te constateren van lokale initiatieven met een maatschappelijk doel.

De overheid bezuinigt en versterkt de noodzaak van verandering. Die verandering stimuleert de overheid met ruimte voor geven, de ruimte voor eigen lokaal initiatief.

Bestaande maatschappelijke organisaties en fondsen zien een nieuw fenomeen; hun beleidsgebieden verruimen en verdiepen, nadrukkelijk aanvullend en initiërend. Lokale fondsen geven invulling aan de behoefte aan lokaal initiatief, de middelen en de afstemming met maatschappelijke organisaties en politiek. Lokale fondsen zijn een instrument voor burgers en bedrijven naar meer onderlinge betrokkenheid en maatschappelijke aansluiting voor een brede groep burgers. In de basis gaat een lokaal fonds uit van de gelijke kansen voor mensen, waardigheid van ieders bestaan, de kracht van de groep en samenwerking en de dynamiek van verandering en verbetering.

Met de ambitie het aantal lokale fondsen in Nederland uit te breiden is in het verslagjaar een overeenkomst voor een periode van drie jaren gesloten met Castel Non Profit BV voor een enthousiaste doorstart van het project Lokale Fondsen Nederland. Het project wordt gefinancierd door het Ministerie voor Wonen en Rijksdienst en een aantal vermogensfondsen, waaronder de Rabobank Foundation en de Charles Stewart Mott Foundation.

3.7 Vergroting representativiteit

Om de belangen van de sector filantropie optimaal te kunnen behartigen en te kunnen functioneren als representatief aanspreekpunt voor de overheid is het van belang dat de SBF in voldoende mate de gehele sector filantropie vertegenwoordigt. In het convenant '*Ruimte voor geven*' is daarom vastgelegd dat de SBF daarom zal inzetten op het vergroten van de representativiteit.

Het vergroten van de representativiteit omvat 3 elementen:

- i. Het vergroten van het aantal brancheorganisaties dat deelneemt in de SBF;
- ii. Het vergroten van het aantal leden van de in de SBF deelnemende brancheorganisaties;
- iii. Wet- en regelgeving die bepaalt dat filantropische instellingen moeten voldoen aan het validatiestelsel van de SBF om de ANBI-status te verwerven, respectievelijk te behouden.

Ad i. Het vergroten van het aantal brancheorganisaties dat deelneemt in de SBF

Met de Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk (NOV), de brancheorganisatie voor het vrijwilligerswerk in Nederland, zijn verkennende gesprekken gevoerd over samenwerking. De NOV treedt op als woordvoerder en lobbyist van het vrijwilligerswerk en is gesprekspartner van politiek en overheid. Deze gesprekken zullen in 2014 worden voortgezet.

In het verslagjaar is een overleg gestart met sectorspecifieke brancheorganisaties die een specifiek filantropisch thema vertegenwoordigen. Dit overleg vervult een adviesrol ten opzichte van het bestuur m.b.t. de doelrealisatie van de SBF.

Ad ii. Het vergroten van het aantal leden van de in de SBF deelnemende brancheorganisaties

De bij de SBF aangesloten brancheorganisaties hebben een plan van aanpak opgesteld, met daarin opgenomen een concrete doelstelling en bijbehorende aanpak voor het verhogen van het aantal bij hun aangesloten organisaties. Daarbij wordt gestreefd naar aansluiting van zoveel mogelijk grote organisaties, een goede spreiding over de subsectoren en voldoende vertegenwoordiging van de kleinere organisaties.

Ad iii. Wet- en regelgeving die bepaalt dat filantropische instellingen moeten voldoen aan het validatiestelsel van de SBF om de ANBI-status te verwerven, respectievelijk te behouden

Wat mogelijk ook op termijn haalbaar is, is een wettelijke verplichting voor ANBI's om te voldoen aan het validatiestelsel van de SBF. Zo zouden ANBI's kunnen worden verplicht te voldoen aan de gedragscode en de keurmerkcriteria van de SBF. Ook zouden zij kunnen worden verplicht hun gegevens te leveren aan het Centraal Informatiepunt Filantropie. Wellicht kan dit dienen als stimulans voor ANBI's om zich aan te sluiten bij een van de in de SBF samenwerkende brancheorganisaties.

3.8 Verantwoording en toezicht

Deze afspraak heeft geleid tot een visiedocument van de SBF en een gezamenlijke visienotitie van de staatssecretarissen van Veiligheid en Justitie, van Financiën en de SBF. In deze documenten is een visie geformuleerd op de verantwoording door en het toezicht op de sector filantropie.

Uitgangspunt daarbij is de gedeelde behoefte van overheid en samenleving om te kunnen vertrouwen op de integriteit en kwaliteit van het bestuur van filantropische instellingen.

De maatregelen die het publieke vertrouwen dienen te vergroten, bestaan uit een zestal met elkaar samenhangende elementen, waar onder de ontwikkeling van een validatiestelsel.

De overheid en de SBF hebben bij het opstellen van de gezamenlijke visie op verantwoording en toezicht in de sector filantropie als invalshoek gekozen voor «overheidsingrijpen waar het moet, zelfregulering waar het kan». Uitgangspunt bij het opstellen van de visie is voorts geweest dat elke partij vanuit haar eigen verantwoordelijkheid bijdraagt aan de uitwerking. Op deze wijze wordt het grootst mogelijke draagvlak bewerkstelligd voor de visie en de maatregelen die samenhangen met de uitwerking. Wat de overheid en de sector bindt is de wens het vertrouwen van het publiek in de sector te bevorderen. De visie op betere verantwoording en toezicht wordt geconcretiseerd door de volgende maatregelen van de overheid en de SBF. Deze maatregelen staan in elkaars verlengde en versterken elkaar.

- Voor het verkrijgen of behouden van de ANBI-status is in de fiscale regelgeving de voorwaarde gesteld dat ANBI's per 1 januari 2014 via internet het publiek relevante informatie verschaffen. Kerkelijke ANBI's hebben tot 1 januari 2016 de tijd om aan deze verplichting te voldoen.
- De SBF heeft in het verslagjaar publiekstoegankelijke internetportalen ontwikkeld waarop de bij hen aangesloten filantropische instellingen goed vindbaar zijn.
- Aangesloten instellingen kunnen via deze portalen hun gegevens bij het publiek bekend maken.
- De Kennisbank Filantropie richt in de loop van 2014 een Centraal Informatiepunt Filantropie op, waarin alle privaatrechtelijke ANBI's in de sector filantropie worden opgenomen en via een internetportaal met een zoekfunctie vindbaar zijn. Voor kerkelijke ANBI's is de ambitie om de gegevens van deze ANBI's in 2016 op te nemen.

De voorliggende visie is een stap vooruit op de weg naar betere verantwoording door de sector filantropie en een beter toezicht. Een goede samenwerking tussen de overheid en de sector met respect voor elkaars wensen en mogelijkheden bij de uitwerking van de visie staat borg voor draagvlak in de sector. Dit draagvlak is eveneens een essentiële voorwaarde voor het succes van de zelfregulering via het validatiestelsel.

In hoofdstuk 4 wordt nader ingegaan op het validatiestelsel.

4. Validatiestelsel

4.1 Projectleiding validatiestelsel filantropie

Op 30 september 2012 verleende de SBF aan Suzanne Kooij van Ars Memorandi en Boris Franssen van B.C. Franssen Holding BV de opdracht voor de projectleiding van het validatiestelsel filantropie.

De projectleiders werd gevraagd de volgende werkzaamheden te verrichten:

- het opstellen van een gedragscode voor de sector filantropie;
- het opstellen van keurmerkcriteria voor de fondsenwervende instellingen;
- het opstellen van een aanbeveling over de wijze waarop gekomen kan worden tot een centraal informatiepunt met informatie over filantropische instellingen.

In de periode van oktober tot en met december 2012 zijn de projectleiders aangevangen met het verrichten van deskresearch en het voeren van gesprekken met vertegenwoordigers van belangrijke (in- en externe) belanghebbenden. Daarnaast is een eerste inventarisatie gemaakt van bestaande gedragscodes, keurmerken en centrale databanken van goededoelenorganisaties.

De eerste onderzoeksbevindingen werden getoetst en aangevuld in drie klankbordgroepen die in januari 2013 zijn belegd, namelijk: een Klankbordgroep Gedragscode, een Klankbordgroep Keurmerk en een Klankbordgroep Centraal Informatiepunt. Tijdens deze bijeenkomsten is per deelonderwerp met deskundigen een aantal mogelijke scenario's doorgenomen. Denkbare varianten werden op hoofdlijnen besproken. De zelfstandige positie van de in het CIO samenwerkende kerk- en geloofsgemeenschappen werd daarbij gerespecteerd.

4.2 Werkgroep Publieksbelang Filantropie

Bij besluit van de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie werd op 1 december 2012 de Werkgroep Publieksbelang Filantropie ingesteld.

Deze Werkgroep ging van start in december 2012 en kreeg tot taak:

- een toetsingskader te ontwikkelen met betrekking tot het validatiestelsel dat is gericht op het publieksbelang inzake filantropie;
- het validatiestelsel, nadat dit is ontwikkeld, aan het toetsingskader te toetsen;
- hierover advies uit te brengen aan het bestuurlijk overleg van de ondertekenende partijen van het convenant 'Ruimte voor geven'.

In de werkgroep nemen naast door de convenantpartijen voorgedragen personen vertegenwoordigers van organisaties deel die het publieksbelang vertegenwoordigen.

In het toetsingskader, dat op 25 april 2013 aan de Tweede Kamer is toegezonden, komt als belangrijk uitgangspunt naar voren dat het validatiestelsel voor alle privaatrechtelijke ANBI's zou moeten gelden en dat meer specifiek het keurmerkstelsel voor alle fondsenwervende ANBI's zou moeten gelden.

Voordat het validatiestelsel definitief wordt vastgesteld, zal het door de werkgroep worden getoetst aan dit toetsingskader en zal zij een advies uitbrengen aan het Bestuurlijk Overleg van de convenantpartijen.

4.3 Quick scan validatiestelsel filantropie

In april 2013 werd de Quick scan Validatiestelsel Filantropie opgeleverd. De vraag die centraal stond in het onderzoek dat leidde tot de Quick scan was: op welke wijze kan een validatiestelsel worden vormgegeven, welke keuzemogelijkheden en varianten zijn hierbij denkbaar? En welke varianten verdienen de voorkeur?

Geconcludeerd werd dat de belangrijkste uitdagingen waar de filantropie zich voor weet gesteld liggen op het terrein van (onduidelijkheid en gebrek aan inzicht in) de doeltreffendheid van filantropische instellingen en in de gebrekkige en versplinterde informatie die over deze instellingen beschikbaar is. Een belangrijke randvoorwaarde die in de Quick scan wordt geschetst voor het bewerkstelligen van meer transparantie is de registratie en regelmatige actualisering van gegevens over ANBI's in een centraal informatiepunt verplicht te stellen voor het verkrijgen en behouden van de ANBI-status. Compleetheid is alleen haalbaar wanneer ANBI's wettelijk verplicht worden data aan te leveren.

In de Quick scan zijn twee varianten beschreven, die in aanvulling op of in combinatie met een stelsel van zuivere zelfregulering kunnen worden gekozen. Eén daarvan voorziet in aanvullende eisen vanuit de ANBI-regeling op het gebied van verantwoording en transparantie; een andere variant voorziet in het inrichten van een publiekrechtelijk kader.

4.4 Gedragscode

In mei 2013 is besloten dat de nieuwe gedragscode in de plaats zal komen van de bestaande gedragscodes, dat de Code Wijffels als uitgangspunt wordt genomen en dat eerst de gedragscode ontwikkeld zal worden alvorens zal worden aangevangen met de keurmerkcriteria.

Aan de hand van deskresearch naar bestaande codes en relevante ontwikkelingen op dit terrein, alsmede het voeren van gesprekken met deskundigen en vertegenwoordigers van de in de SBF samenwerkende brancheorganisaties, is in mei 2013 een eerste aanzet voor de gedragscode opgesteld. De bevindingen van de Quick scan zijn als belangrijk uitgangspunt genomen bij het vervaardigen van een gedragscode. In de gedragscode is bijvoorbeeld prominente aandacht gegeven aan de centrale uitdagingen waarvoor de filantropie staat, namelijk onduidelijkheid over de toegevoegde waarde van filantropische instellingen en een gebrek aan transparantie.

In de daarop volgende maanden hebben diverse versies het licht gezien. Het commentaar van het bestuur van de SBF bestuur is verwerkt in de laatste versie, die tot versie 3.0 is omgedoopt en die in december 2013 werd opgeleverd.

De Gedragscode heeft als uitgangspunt de gemeenschappelijke waarden en gedeelde terminologie van de sector filantropie. Tegelijkertijd doet de code recht aan het gedifferentieerde karakter van de sector. De code is geïnspireerd op bestaande codes, maar er zijn ook nieuwe elementen toegevoegd, bijvoorbeeld de verbinding naar een centraal online informatiepunt waar filantropische instellingen een breed publiek kunnen informeren over inhoudelijke en financiële zaken.

De Gedragscode belichaamt de ambitie om een nieuwe, uniforme standaard voor goed bestuur bij filantropische organisaties te creëren. De code moet filantropische instellingen stimuleren hun maatschappelijke activiteiten zo effectief en efficiënt mogelijk te ontplooiën. Van belang daarbij is, dat zij verantwoording afleggen aan relevante belanghebbenden.

De Gedragscode kent een aantal kernwaarden, die op alle filantropische instellingen van toepassing zijn. Deze zijn geconcretiseerd in aparte principes voor onderscheidenlijk fondsenwervende instellingen, vermogensfondsen en kerkelijke instellingen. De principes worden uitgewerkt in normen enerzijds, die als basisregels of minimumeisen gelden, en aanbevelingen anderzijds, die gelden voor instellingen die de lat hoger willen leggen.

De normen en aanbevelingen hebben betrekking op vier thema's, namelijk: besturen, toezicht houden, verantwoording afleggen en omgaan met belanghebbenden.

Aan de verschillen tussen fondsenwervende instellingen, vermogensfondsen en kerkgenootschappen is recht gedaan door aparte bepalingen voor de verschillende groepen instellingen op te stellen, die in aparte hoofdstukken staan weergegeven.

4.5 Rapport Keurmerkcriteria

In de periode van september tot en met december 2013 zijn vijf bijeenkomsten gehouden met de klankbordgroep keurmerk. Hierin namen onder anderen deel vertegenwoordigers van het Centraal Bureau Fondsenwerving, het Keurmerk Goede Doelen en de Raad voor Financiële Betrouwbaarheid. Daarnaast zijn diverse gesprekken met andere deskundigen gevoerd en is deskresearch uitgevoerd. De projectleiders hebben in nauw overleg met betrokkenen keurmerkcriteria ontwikkeld die geschikt zijn voor alle fondsenwervende instellingen met een ANBI-status.

In november 2013 is een eerste versie van het Rapport Keurmerkcriteria opgeleverd. In december 2013 was de laatste versie van het rapport Keurmerkcriteria gereed.

Het hoofddoel van de keurmerkcriteria is het bevorderen van het optimaal functioneren van fondsenwervende instellingen. Dit wordt bereikt wanneer fondsenwervende instellingen kunnen bogen op publieksvertrouwen en zich zoveel mogelijk toeleggen op hun maatschappelijke doelstelling en de realisatie hiervan. De criteria zijn opgesteld met deze doelen als uitgangspunt.

De belangrijkste onderwerpen die in de keurmerkcriteria aan de orde komen, en die nauw aansluiten bij de gestelde doelen, zijn:

- verantwoording over doel en doelrealisatie;
- verantwoording over financiële kerngegevens;
- fondsenwerving;
- bestuur;
- toezicht houden.

Om redenen van toegankelijkheid, uitvoerbaarheid en haalbaarheid is gekozen voor de ontwikkeling van een basisset keurmerkcriteria, die zodanig is ingericht dat daarmee het optimaal functioneren van fondsenwervende ANBI's wordt bevorderd.

Bij het opstellen van de keurmerkcriteria is gedifferentieerd naar verschillende categorieën, rekening houdend met de omvang van instellingen.

4.6 Centraal informatiepunt filantropie

In november 2013 ging een onderhands offertetraject van start voor de realisatie van een centraal informatiepunt filantropie dat voorziet in een onafhankelijke verzameling, beheer en ontsluiting van gegevens van alle ANBI's.

Voor het centraal informatiepunt filantropie geldt het volgende programma van eisen.

- De in het ANBI-register van de Belastingdienst vermelde openbare gegevens van ANBI's dienen te zijn opgenomen in het centraal informatiepunt en raadpleegbaar te zijn.
- Het centraal informatiepunt filantropie dient ANBI's de mogelijkheid te geven te voldoen aan de nieuwe wetgeving voor ANBI's per 1 januari 2014. Het centraal informatiepunt moet erin voorzien dat voor elke ANBI een eigen URL kan worden gegenereerd en om niet beschikbaar kan worden gesteld van een webpagina waarop de wettelijk verplichte gegevens kunnen worden gepubliceerd.
- Gegevens die in het kader van het validatiestelsel worden voorgeschreven dienen te worden geregistreerd en raadpleegbaar te zijn. Welke gegevens dit zullen zijn, is afhankelijk van de nog vast te stellen gedragscode en keurmerkcriteria.
- Het centraal informatiepunt filantropie dient gegevens voor een breed publiek te ontsluiten. Daarnaast dient het centraal informatiepunt onderscheidenlijke partijen (gelaagde) toegang te verlenen tot de gegevensbank.
- Het centraal informatiepunt dient toegankelijk te zijn voor diverse partijen die gebruik willen maken van de gegevens: brancheorganisaties, certificerende instellingen, onderzoeksinstellingen, media, overheden, zakelijke dienstverleners, etc.
- Bij de verzameling van gegevens moet rekening gehouden met de diversiteit van ANBI's, namelijk: fondsenwervende instellingen, zuivere vermogensfondsen, hybride vermogensfondsen, kerkelijke instellingen en overige ANBI's.
- De door het centraal informatiepunt gebruikte systemen dienen goed beveiligd en gebruiksvriendelijk te zijn en flexibel aan te passen te zijn.
- Het centraal informatiepunt filantropie dient een bepaalde mate van betrouwbaarheid van de gegevens te garanderen en hiertoe een zogeheten basisvalidatie uit te voeren. Het systeem moet geschikt zijn om op verschillende niveaus en voor diverse gebruikers controles uit te voeren, zonder dat het centraal informatiepunt de rol van certificerende instelling inneemt.
- De onafhankelijkheid van het centraal informatiepunt dient gegarandeerd te zijn.

In november 2013 is aan de Stichting Kennisbank Filantropie opdracht verleend om het Centraal Informatiepunt Filantropie te realiseren.

4.7 Commissie De Jong

Mede naar aanleiding van de uitkomsten van de Quick scan werd in juli 2013 besloten tot de instelling door de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie van de Commissie De Jong.

De commissie heeft tot taak voor 1 februari 2014 een advies op te stellen over:

- de wijze waarop het validatiestelsel filantropie verplicht kan worden gesteld voor alle privaatrechtelijke ANBI's in de sector filantropie;
- de wijze waarop taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden met betrekking tot het beheer van het validatiestelsel kunnen worden belegd.

4.8 Aandachtspunten invoering validatiestelsel filantropie

Hangende de afronding van het advies van de Commissie De Jong was het voor de SBF niet opportuun de Gedragscode en het Rapport Keurmerkcriteria nog in 2013 definitief vast te stellen. Naar verwachting zullen de Gedragscode en het Rapport Keurmerkcriteria in de loop van 2014 aan de leden van de in de SBF samenwerkende brancheorganisaties ter goedkeuring worden voorgelegd nadat de Commissie De Jong advies heeft uitgebracht, dit advies in het Bestuurlijk Overleg en in andere relevante gremia is besproken en onderwerp van besluitvorming is geweest.

Ook zal de Werkgroep Publieksbelang Filantropie de gedragscode en de keurmerkcriteria moeten toetsen aan de hand van het door deze werkgroep opgestelde toetsingskader.

4.9 Horizontaal toezicht

Het validatiestelsel legt de basis voor een horizontaal toezichtsarrangement met de Belastingdienst.

Onderdeel daarvan is de ontwikkeling van één gedragscode die ziet op governance, beloning en maatschappelijke prestaties, evenals één keurmerk, waarbij sprake is van onafhankelijke toetsing door geaccrediteerde, certificerende instellingen.

5. **Blik op de toekomst**

Ook in 2014 zal de SBF grote stappen zetten ter versterking van de sector filantropie. Daarbij moet allereerst worden gedacht aan het afronden van de projecten van het convenant '*Ruimte voor geven*'. Begin 2014 zal voor de periode tot 1 juli 2016 een voortgezet convenant worden gesloten met het kabinet Rutte II, waarvan een van de belangrijkste onderdelen zal zijn de totstandkoming en invoering van het validatiestelsel voor privaatrechtelijke algemeen nut beogende instellingen in de sector filantropie.

In 2014 zal een gedragscode en keurmerkcriteria voor de gehele sector gereed komen. Tevens zal er een Centraal Informatiepunt Filantropie worden opgericht. Ook andere projecten zullen in 2014 hun vruchten kunnen afwerpen. Zo zal in 2014 veel aandacht worden geschonken aan de verspreiding van ervaringen met lokale fondsen en zullen geïnteresseerden worden aangemoedigd en ondersteund om daadwerkelijk meer lokale fondsen in Nederland te realiseren.

De inzet op belangenbehartiging zal worden voortgezet. Naar verwachting zal de vraag van de achterban toenemen om invloed aan te wenden op beleid en wet- en regelgeving van de overheid. De SBF zal daartoe haar kennis en netwerk met betrokken ambtenaren, politici en journalisten verder uitbreiden.

Bij dit alles zal de zelfstandige positie van de in het CIO samenwerkende kerk- en geloofsgemeenschappen worden gerespecteerd.